

ESTET

**EMBEDDING SUSTAINABILITY SKILLS IN TOURISM
EDUCATION AND TRAINING**

Project No. : 2020-1-PL01-KA202-081845

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРОДУКТА

ПРОДУКТ:

ЮЗ ПРОГРАМА ЗА ОБУЧЕНИЕ НА РАБОТНОТО МЯСТО

Информация относно проекта

ПРОЕКТ:

ESTET: Embedding Sustainability Skills in Tourism Education and Training

ЗАГЛАВИЕ НА ПРОЕКТА:

ВКЛЮЧВАНЕ НА УМЕНИЯ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ ОБРАЗОВАНИЕТО И ОБУЧЕНИЕТО ПО ТУРИЗЪМ

АКРОНИМ:

ESTET

ПРОЕКТ №:

2020-1-PL01-KA202-081845

КООРДИНАТОР НА ПРОЕКТА:

SPOŁECZNA AKADEMIA NAUK / SAN - - Полша

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Настоящият проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация отразява само вижданията на автора и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

СЪДЪРЖАНИЕ

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ	3
I. ПРЕГЛЕД НА ОБУЧЕНИЕТО	4
II. ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО	5
III. МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ НАСОКИ	7
IV. СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА МОДУЛИТЕ.....	8
V. СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА СЦЕНАРИИТЕ ЗА ОБУЧЕНИЕ НА УЧИТЕЛИ.....	12

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Туризмът в цял свят е във възход. По-специално, на Европа се падат половината от международните туристически пристигания в света (51%) и почти 40% от приходите от международен туризъм (UNWTO Tourism Highlights, 2019 г.). Растежът на туристическия сектор на континента обаче оказва натиск върху природната среда и социално-културната автентичност на приемащите региони и държави.

Освен това, през 2020 г. туризмът беше сериозно засегнат от множество ограничения, свързани с пандемията COVID-19, основно поради спад в икономическата активност и ограниченията в мобилността на хората. Следователно туризмът сега се намира на кръстопът. Съществува ясна възможност за преминаване към по-устойчиви модели на туризъм.

Според Базовия доклад на UNWTO (2019 г.) устойчивостта е ключова част от политиките в областта на туризма в над 100 държави. Устойчивото управление и използване на природните ресурси се разглеждат като начин за отделяне на икономическия растеж, генериран от туристическия сектор, от деградацията на околната среда. Все повече пътници активно търсят устойчиви туристически продукти и услуги. 66% от потребителите в световен мащаб са готови да платят повече за устойчиви марки (ОИСП, 2018 г.). Нарастващата средна класа счита устойчивостта за нов вид лукс (Poelina & Nordensvard, 2018). Възрастните хора са склонни да избират по-устойчиви варианти на туризъм, например бавен и извън-сезонен туризъм, селски и екотуризм (Silver Tourism, 2017 г.). Представителите на милениума и поколението Z също са склонни да избират туристически преживявания с ниско въздействие и автентични преживявания (Future Foundation, 2016).

Нарастващото търсене на устойчиви туристически продукти и услуги увеличава търсенето на екологични умения сред работната сила. Алиансът за умения Следващо Поколение Туризм (Next Tourism Generation) идентифицира следните основни умения, необходими за всички подсектори на туризма в дългосрочен план: управление на ресурси, емисии и отпадъци, проектиране и управление на туристическите вериги за създаване на стойност в съответствие с принципите на кръговата икономика, опазване на природното и културно наследство, проектиране и предоставяне на устойчиви и достъпни туристически продукти (NTG, 2019 г.). Като се има предвид гореспоменатата възможност, произтичаща от здравната криза, е необходимо наистина към профила на хората, занимаващи се с туризъм да се добавят умения свързани с устойчивостта. Тези умения обаче все още предстои да бъдат интегрирани в професионалното образование и обучение в областта на туризма. Анализът на образователните стандарти и основните учебни програми в областта на хотелиерството, ресторантьорството, туризма и свободното време, прилагани във всички държави от консорциума, доказва, че уменията, свързани с устойчивостта, често се пренебрегват.

Извършените от консорциума ESTET теоретични и практически проучвания за търсенето и предлагането на умения за устойчиво развитие в туристическия сектор (преглед на литература и интервюта от фокус групи с доставчици на ПОО и туристически МСП) потвърдиха, че работодателите в сектора все повече изискват "зелени" умения, но те са слабо представени в

учебните програми по туризъм. Концептуалната рамка за включване на умения за устойчивост в учебните програми за ПОО в туризма, разработена в рамките на проекта ESTET, очертава и съпоставя зелените умения, изисквани в туристическия сектор, и зелените умения, преподавани в многобройните курсове по туризъм. Това позволи да се установи разликата между уменията, изисквани от индустрията и тези, предлагани в образователните програми. Фокус групите разкриха къде се намират институциите за ПОО и туристическите предприятия сега и къде биха искали да бъдат по отношение на преподаването и прилагането на знания, умения и практики, свързани с устойчивото развитие. Доставчиците на ПОО видяха необходимост от сътрудничество с бизнеса, за да могат да предоставят на учениците реален опит и да ги запознават с вече прилагани устойчиви практики. От своя страна представителите на туристическия бизнес изразиха желанието си завършилите ПОО да разполагат с екологични умения, за да могат да отговорят на изискванията на днешната зелена и устойчива икономика. Програмата ESTET за обучение на работното място за учители и обучители по туризъм е създадена, за да отговори на тези предизвикателства. Тя предоставя изчерпателни актуални материали в областта на устойчивия туризъм и осигурява методически насоки и инструменти, от които преподавателите се нуждаят, за да включат устойчиви зелени умения в учебните програми по туризъм.

Програмата ESTET може да се използва от институти за продължаващо професионално развитие на учители или да бъде интегрирана като част от обучението на работното място за учители в областта на туризма, провеждано от доставчици на ПОО.

I. ПРЕГЛЕД НА ОБУЧЕНИЕТО

Програмата за обучение на работното място за учители, инструктори и обучители в областта на туризма има следните цели:

- Подобряване на знанията в областта на устойчивия туризъм;
- Подобряване на разбирането за търсене на умения, свързани с устойчивото развитие и за новите възможности за заетост на студентите в областта на устойчивия туризъм;
- Усвояване на дидактически подходи за включване на умения за устойчивост в учебната програма;
- Разбиране как да се използват ресурсите за развитие на умения за устойчивост (IP2) в преподавателската практика.

Програмата включва следните компоненти:

Модул 1. 8-часово самостоятелно обучение - онлайн обучение	Устойчиво развитие на туризма Анотация: Модул 1 включва теми, свързани с устойчивия растеж на туризма, новото търсене от страна на клиентите на устойчиви туристически продукти и услуги, трите стълба на устойчивост на туризма: екологичен, социално-културен и икономически.
Модул 2. 8-часово самостоятелно обучение - онлайн обучение	Умения, свързани с устойчивост, и подходи за разработване на учебни програми Анотация: Модул 2 включва теми, свързани с разработването на образователен процес въз основа на иновативни обучителни методи, свързани с устойчивост и развиване на подходящи ценности и поведение за устойчиви действия, като учене на хапки, учене чрез проучване и учене чрез практически задачи.
Модул 3. 8-часово самостоятелно обучение - онлайн обучение	Учебни ресурси за развитие на умения за устойчивост Анотация: Модул 3 предоставя практически ориентирана информация за интерактивни ресурси за преподаване и учене, фокусирани върху развиване на умения за устойчивост сред ПОО обучаеми в туристическия сектор, например видеоклипове, уеб куестове и идеи за проекти за обучение в областта на услугите.
Практически сесии за обучение на учители 24 часа активно присъствено обучение, по 8 часа за всеки от трите модула	Практически сесии за обучение на учители Анотация: Практическите занятия се основават на съдържанието на модулите и имат за цел да помогнат на учителите и обучителите, участващи в програмата да усвоят учебното съдържание чрез прилагане на практически учебни дейности.
Учебно задание 2 часа	Описание, което ще бъде добавено при разработването на задачата

Програмата предвижда **50 учебни часа натоварване**, от които 24 часа самостоятелно учене - онлайн обучение и 24 часа активно учене - по време на практическите сесии за обучение лице в лице. Часовете за самостоятелно и присъствено обучение са равномерно разпределени между модулите (8 часа онлайн и 8 часа на практически присъствени учебни занятия). Изпълнението на окончателното задание изисква около 2 часа.

II. ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

В резултат на работата с учебните материали в това обучение се очаква обучаемите да придобият следните знания, умения и нагласи:

Блок от резултати от обучението за всеки модул	Знания	Умения	Нагласи
Устойчив туризъм	<p>Познаване на тройния подход към устойчивия туризъм;</p> <p>Придобиване на познания за устойчивия растеж като една от основните тенденции в развитието на туризма.</p>	<p>Способност за подбор на концепции и идеи, свързани с устойчивия туризъм, които следва да бъдат интегрирани в учебните програми за ПОО.</p>	<p>Положителна нагласа към ролята на посредника, който предава на учениците от ПОО ценности и нагласи, свързани с устойчивостта.</p>
Подходи за разработване на учебни програми	<p>Осъзнаване на свързаните с устойчивостта (зелени) умения, необходими в туристическия сектор;</p> <p>Познаване на подходите за проектиране на обучение, подходящи за преподаване на зелени умения.</p>	<p>Способност за конструиране на учебно съдържание и процес на преподаване/обучение въз основа на подходите учене на хапки, учене чрез проучване и учене чрез практически задачи.</p>	<p>Положително отношение към поставянето на учениците в позицията на активни участници в собственото им обучение.</p>
Развитие на умения, свързани с устойчивостта	<p>Придобиване на познания за възможностите за включване на умения, свързани с устойчивото развитие в учебните програми за ПОО в областта на туризма.</p>	<p>Способност за използване на богати медийни ресурси и за сътрудничество с различни заинтересовани страни за подпомагане на развитието на умения, свързани с устойчивостта.</p>	<p>Положително отношение към използването на разнообразни подходи и ресурси за развиване на умения, свързани с устойчивото развитие.</p>

III. МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ НАСОКИ

Като се има предвид модулната структура на програмата и фактът, че съдържанието на програмата е достъпно в електронен наръчник със свободен достъп, е възможно програмата да се предоставя по гъвкав начин, като се вземат предвид нуждите, предпочитанията и наличностите на участниците, и по различни начини: самостоятелно обучение; присъствено и смесено обучение.

- 1) **Самостоятелно учене:** Модулите, включително всички учебни дейности, са представени в Наръчник, който може да бъде изтеглен безплатно от уебсайта на ESTET и който може да улесни самостоятелното учене. Това ще позволи на учащите да изберат индивидуален път и темпо на учене въз основа на личните си нужди, възможности и цели.
- 2) **Сесии "лице в лице":** Обучението "лице в лице" или "в клас" също може да бъде ефективно за осъществяване на програмата за обучение на работното място ESTET, при условие че обучителите могат да създадат интерактивна и мотивираща учебна среда с дейности, които насърчават сътрудничеството и ангажираността. Най-голямото предизвикателство при прилагането на този начин е да се намери подходящо време и място за обучаемите. Този режим на обучение е най-подходящ за практическите занятия за обучение на учители, разработени за всеки модул.
- 3) **Смесено обучение:** Този начин може да бъде най-подходящ за провеждането на програмата за обучение на работното място ESTET. Той съчетава както самостоятелно онлайн обучение, така и присъствени сесии (семинари), което означава, че обучаемите могат да посещават семинари в традиционна класна стая, като същевременно изучават самостоятелно материалите (т.е. съдържанието на модулите), достъпни онлайн на уебсайта на ESTET.

Предимства на смесеното обучение:

Обучението лице в лице и технологиите, които работят съвместно с него, предлагат на обучаемите адаптирано обучение с персонализирана обратна връзка. Смесеното обучение премахва ограниченията, свързани с времето и местоположението. Вече не е необходимо обучаемите да чакат насрочено обучение, за да отговорят на своите проблеми и въпроси, тъй като ресурсите за онлайн обучение са винаги на разположение. Предимството, което довежда много организации до стратегията за смесено обучение, е спестяването на разходи. Това се дължи на факта, че смесеното обучение може да направи процеса на обучение ефективен и не изисква толкова много време и средства, колкото традиционното обучение.

IV. СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА МОДУЛИТЕ

Програмата на ESTET за обучение на работното място за учители, инструктори и обучители в областта на туризма се състои от три модула. Всеки модул представлява самостоятелен учебен блок и има следната структура: кратко описание (преглед на модула); цели на обучението; методи: част, базирана на съдържанието (теоретични материали/ материали за четене), част, базирана на дейността (учебни дейности за практическите занятия), тест за самооценка и допълнителни ресурси.

Модул 1. Устойчиво развитие на туризма	
<p>Описание (преглед)</p>	<p>Въвеждащият модул в програмата е разделен на три основни части, всяка от които разглежда конкретна тема, а именно:</p> <p>1.1 Преглед на тенденциите в развитието на туризма: устойчив растеж на туризма</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разбиране на ограничаващите фактори за развитието на туризма - Устойчивият туризъм е предизвикателство за бъдещето на сектора - Ефективен мониторинг на устойчивостта на туризма (качествени и количествени показатели за ефективност) - Практики за планиране и управление на устойчив туризъм. <p>1.2 Промени в потребителското търсене на по-устойчиви туристически продукти и услуги: последици за разработването и предоставянето на туристически оферти</p> <ul style="list-style-type: none"> - Засилване на промените в поведението: развитие на осведомеността и капацитета - Диверсификация на туристическата индустрия: алтернативни модели на туризъм <p>1.3 Три стълба на устойчивостта на туризма:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Околна среда (опазване на ресурсите и биоразнообразието, намаляване на замърсяването - емисии и отпадъци); - Социално-културен (опазване на териториалното наследство; подобряване на качеството на живот в местните общности чрез достъпен туризъм, местна заетост и местно купуване); - Икономически (разработване и управление на туристически вериги за създаване на стойност в съответствие с принципите на кръговата икономика, разработване и предоставяне на устойчиви и достъпни туристически продукти).
<p>Цели на обучението</p>	<p>В резултат на работата с материалите в този модул обучаемите трябва да постигнат следните резултати от обучението:</p> <p>Знания: Знания за тройния подход към устойчивия туризъм. Познаване на устойчивия растеж на туризма като една от основните тенденции в развитието на туризма.</p>

	<p>Умения: Умения за подбор на концепции и идеи, свързани с устойчивия туризъм, които следва да бъдат включени в учебните програми на професионалното образование и обучение.</p> <p>Нагласи: Положителна нагласа към ролята на посредника, който предава ценности и нагласи, свързани с устойчивостта, на учениците от ПОО.</p>
Методи	<p>Самостоятелно учене чрез четене и изучаване на материалите за модула, допълнителни източници и връзки, предоставени в материалите.</p> <p>Активно учене, т.е. изпълнение на учебни дейности, разработени за практически учебни сесии</p>
Оценка	Самооценка чрез попълване на въпросите за самопроверка в края на модула.
Времева рамка	<p>Необходимо време за:</p> <p>Учебно съдържание (самостоятелно учене): 8 часа</p> <p>Въпроси за самопроверка: 5 - 10 минути</p> <p>Семинар, посветен на практическите дейности, разработени за всеки модул: 8 часа</p>

Модул 2. Умения, свързани с устойчивост, и подходи за разработване на учебни програми

Описание (преглед)	<p>Модулът е разделен на три основни части, всяка от които разглежда определена тема, а именно:</p> <p>2.1 Преглед на уменията за устойчивост в туристическия сектор</p> <ul style="list-style-type: none"> - Засилване на съществуващите екологични умения в настоящите учебни програми* - Забравени зелени умения* <p>* Съобразено с таблица 4 от концептуалната рамка на ИР1 за внедряване на умения за устойчивост.</p> <p>2.2 Подходи за проектиране на учебни материали, подходящи за преподаване на умения за устойчивост:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Учение на хапки: концепция и добри практики/примери - Учение чрез проучване: концепция и добри практики/примери - Учение чрез практически задачи: концепция и добри практики/примери <p>2.3 Насоки за разработване на учебно съдържание в областта на устойчивия туризъм въз основа на тези подходи.</p>
Цели на обучението	<p>В резултат на работата с материалите в този модул обучаемите трябва да постигнат следните резултати от обучението:</p> <p>Знания: Познаване на свързаните с устойчивостта (зелени) умения, необходими в туристическия сектор. Познаване на подходите за проектиране на обучение, подходящи за преподаване на зелени умения.</p>

	<p>Умения: Умения за изграждане на учебно съдържание и процес на преподаване/обучение, основани на подходите учене на хапки, учене чрез проучване и учене чрез практически задачи.</p> <p>Нагласи: Положителна нагласа за поставяне на обучаемите в позицията на активни участници в собственото им обучение.</p>
Методи	<p>Самостоятелно учене чрез четене и изучаване на материалите за модула, допълнителните източници и връзки, предоставени в материалите.</p> <p>Активно учене, т.е. прилагане на учебни дейности, разработени за практическите обучителни сесии.</p>
Оценка	Самооценка чрез попълване на въпросите за самопроверка в края на модула.
Времева рамка	<p>Необходимо време за:</p> <p>Учебно съдържание (самостоятелно учене): 8 часа</p> <p>Въпроси за самопроверка: 5 - 10 минути</p> <p>Семинар, посветен на практическите дейности, разработени за всеки модул: 8 часа</p>

Модул 3. Учебни ресурси за развитие на умения за устойчивост

Описание (преглед)	<p>Модулът е разделен на две основни части, всяка от които разглежда определена тема, а именно:</p> <p>3.1 Преглед на учебния материал, разработен към проекта ESTET IP2 Портфолио от учебни ресурси за развитие на умения за устойчивост в туризма, включително видеоклипове за обучение, уеб куестове и проекти за практическо обучение, както и насоки за използването му в преподавателската практика</p> <p>3.2 Примерна учебна програма за курс по устойчив туризъм за учащи в областта на ПОО, базирана на ресурсите за преподаване и учене ESTET IP2.</p>
Цели на обучението	<p>В резултат от работата с материалите в този модул обучаемите ще постигнат следните резултати от обучението:</p> <p>Знания: Познаване на възможностите за включване на умения, свързани с устойчивото развитие, в учебните програми за ПОО в областта на туризма.</p> <p>Умения: Умение за използване на медийни ресурси и възможност за сътрудничество със заинтересовани страни за подпомагане на развитието на умения, свързани с устойчивостта.</p> <p>Нагласи: Положителна нагласа за използване на разнообразни подходи и ресурси за развиване на умения, свързани с устойчивото развитие.</p>

Методи	<p>Самостоятелно учене чрез четене и изучаване на материалите за модула, допълнителни източници и връзки, предоставени в материалите.</p> <p>Активно учене, т.е. прилагане на учебни дейности, разработени за практическо обучение.</p>
Оценка	<p>Самооценка чрез попълване на въпросите за самопроверка в края на модула.</p>
Времева рамка	<p>Необходимо време за:</p> <p>Учебно съдържание (самостоятелно учене): 8 часа</p> <p>Въпроси за самопроверка: 5 - 10 минути</p> <p>Семинар, посветен на практическите дейности, разработени за всеки модул: 8 часа</p>

V. СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА СЦЕНАРИИТЕ ЗА ОБУЧЕНИЕ НА УЧИТЕЛИ

Друга част от програмата за обучение на работното място ESTET са практическите занятия за учители. Сценариите на тези сесии, представени по-долу, имат за цел да улеснят провеждането на програмата ESTET присъствено (лице в лице).

Сценариите са структурирани в 3 блока от дейности за обучение, които се основават на структурата и съдържанието на трите модула. Дейностите включват насоки за провеждане на присъствени сесии (лице в лице), напр. семинари. Те могат да бъдат адаптирани и за онлайн среда. Всяка дейност за обучение, включена във всеки блок, е описана по-долу.

Блок 1 / Модул 1

Номер и заглавие на ДЕЙНОСТТА	
Вид дейност	
Преглед и цел на обучението	
Продължителност/ времетраене	
Материали и оборудване	
Процедура за изпълнение (инструкции/забележки за учителите)	I. Инструкция II. Процес на изпълнение III. Дебрифинг и анализ
Съвети и препоръки за учители	
Вариации/ възможност за адаптиране	
Наръчници и други ресурси	

Блок 2 / Модул 2

Номер и заглавие на ДЕЙНОСТТА	
Вид дейност	
Преглед и цел на обучението	
Продължителност/ времетраене	
Материали и оборудване	
Процедура за изпълнение (инструкции/забележки за учителите)	I. Инструкция II. Процес на изпълнение III. Дебрифинг и анализ
Съвети и препоръки за учители	
Вариации/ възможност за адаптиране	
Наръчници и други ресурси	

Блок 3 / Модул 3

Номер и заглавие на ДЕЙНОСТТА	
Вид дейност	
Преглед и цел на обучението	
Продължителност/ времетраене	
Материали и оборудване	
Процедура за изпълнение (инструкции/забележки за обучителите)	I. Инструкция II. Процес на изпълнение III. Дебрифинг и анализ
Съвети и препоръки за обучители	
Вариации/ възможност за адаптиране	
Наръчници и други ресурси	

